

Nr 1269

Av herr **Bohman m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 151, angående förvärv av aktier i Uddcomb Sweden AB.*

(Lika lydande med motion nr 1100 i Första kammaren)

I proposition nr 151 föreslås riksdagen att på kapitalbudgeten för budgetåret 1969/70 under fonden för statens aktier anvisa ett investeringsanslag av 20 500 000 kronor för att möjliggöra förvärv av aktier i Uddcomb Sweden AB.

Till grund för propositionen ligger en överenskommelse mellan svenska staten, Uddeholms AB och det nordamerikanska företaget Combustion Engineering Inc. om samarbete i ett gemensamt företag, Uddcomb Sweden AB, med uppgift att projektera, utveckla och producera och i hela världen marknadsföra reaktortankar och andra tunga komponenter för atomkraftverk och annan tung industri. Överenskommelsen träffades den 19 juni 1969 "under förutsättning av Kungl. Maj:ts godkännande eller godkännande av styrelsen för sådant helstatligt bolag, på vilket staten enligt överenskommelsen kunde överlåta sina rättigheter och skyldigheter". Sveriges Investeringsbank AB har i denna egenskap godkänt avtalet och inträtt som delägare i det gemensamma företaget. Därvid förutsattes dock att i händelse av bifall till propositionen 1969: 121 om bildande av ett statligt förvaltningsbolag sistnämnda bolag skulle överta förvaltningen av aktierna den 1 januari 1970.

Sedan Investeringsbanken godkänt avtalet har detta trätt i kraft. Uddcomb har redan den 1 augusti 1969 inlett sin verksamhet och från Uddeholmsbolaget övertagit de maskiner och den utrustning som är nödvändiga för Uddcombs produktion. Det nya företags styrelse har vidare beslutat låta uppföra en ny verkstad för tillverkning av reaktortankar och andra komponenter till atomkraftverk samt att förlägga verkstaden till Karlskrona. Enligt avtal med Karlskrona stad har schaktnings- och röjningsarbeten redan igångsatts samt entreprenörer för verkstadsbygget antagits.

Vi delar den uppfattning som kommit till uttryck i propositionen, att det är värdefullt att den erfarenhet av tillverkning av berörda produkter som vunnits inom Uddeholmsbolaget kunnat utnyttjas och att inhemsk produktion kompletterande den verksamhet som ASEA-ATOM bedriver kunnat komma till stånd. Vi kan däremot inte reservationslöst ansluta oss till departementschefens uttalanden att det samarbete som här inletts mellan staten och Uddeholmsbolaget är ett exempel på "hur den kraftsamling kan

åstadkommas som blivit nödvändig i en utveckling på tekniskt avancerade områden, där svenska företag möter en mycket hård konkurrens från stora internationella företag" samt att bildandet av Uddcomb utgör "ett exempel på hur en aktiv näringspolitik kan medverka till att vårt land tillföres ökade sysselsättnings- och exportmöjligheter".

Det har nämligen inte styrkts att ifrågavarande produktion icke skulle ha kunnat komma till stånd utan statliga insatser av den art och den omfattning som föreslagits i propositionen. Det har icke gjorts sannolikt att det inom det enskilda näringslivet skulle saknas vilja och möjligheter att lösa ifrågavarande produktionsproblem. Det är alltså icke riktigt att framställa det statliga engagemang som nu föreslagits som det *enda* alternativet. Det förtjänar också uppmärksammas att initiativet till den produktion det här är fråga om och till det samarbete som skisserats i propositionen *icke* tagits av företrädare för den statliga näringspolitiken utan av berörda företag.

Genom att avtalet träffades redan i juni, verksamheten igångsattes i augusti och överenskommelsens innehåll konkretiserats i beslut om uppförande av en ny verkstad, på vilken byggnadsarbeten nu pågår, saknar riksdagen i realiteten möjligheter att förutsättningslöst pröva projektet. Ur såväl saklig som principiell synvinkel är tillvägagångssättet utomordentligt anmärkningsvärt. Riksdagen har utestängts från sina konstitutionella möjligheter att realbehandla Kungl. Maj:ts förslag. Den omständigheten att den statliga investeringsbanken, i motsats till andra banker, givits formella möjligheter att förvärva aktier har i förevarande fall utnyttjats på ett sätt som icke torde ha varit förutsett då banken bildades. I själva verket har enligt den träffade överenskommelsen bankens godkännande ansetts kunna ersätta ett godkännande av Kungl. Maj:t i en fråga, där redan vid avtalets ingående förutsatts att ett ställningstagande från riksdagens sida var nödvändigt för affärens genomförande. Investeringsbanken har därmed anförtrots rent politiska funktioner.

Genom det sätt på vilket detta ärende fullföljts och redovisats inför riksdagen saknar vi möjligheter att redovisa egna alternativ rörande uppbyggnaden av det i och för sig angelägna produktionsprojekt som förelagts riksdagen. Vi tvingas därför att godta Kungl. Maj:ts förslag.

Det förfarande som tillämpats är emellertid av sådan art, att vi anser det vara angeläget att riksdagen ger Kungl. Maj:t till känna att frågor av här berörd natur i fortsättningen icke bör handläggas på det sätt som här skett.

Med återopande av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna vad i denna motion anförts.

Stockholm den 18 november 1969

Gösta Bohman (m)

Per-Eric Ringaby (m)

Eric Krönmark (m)